

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Włodzimierz Czechowicz
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2016 r. w Warszawie

sprawy M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o odsetki (po rencie)

na skutek odwołania M. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 24 czerwca 2016r., nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 24 czerwca 2016 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. O. prawo do ustawowych odsetek za okres od dnia 25 grudnia 2013 roku do dnia 25 lutego 2016 roku należnych od kwoty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy ustalonej decyzją z dnia 14 czerwca 2016 znak (...),

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

W dniu 20 lipca 2016 roku M. O. złożyła do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 24 czerwca 2016 roku znak: (...), odmawiającej M. O. prawa do odsetek. W uzasadnieniu swojego stanowiska M. O. podniosła, że Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie VII U 86/14 zmienił decyzję organu rentowego ZUS odmawiającą prawa do świadczenia rentowego w ten sposób, że przyznał M. O. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia

31 października 2015 roku. Odwołująca wskazała, że orzeczenie Sądu Okręgowego zaskarżył organ rentowy, jednakże Sąd Apelacyjny oddalił apelację w całości. Skarżąca dodała, że w jej ocenie organ rentowy mógł wydać prawidłową decyzję o przyznaniu prawa do świadczenia, nie narażając ubezpieczonej na konieczność prowadzenia długotrwałego procesu sądowego. Zdaniem odwołującej spełniała ona wszystkie przesłanki nabycia prawa do świadczenia rentowego już na etapie postępowania administracyjnego, a wobec tego organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w

sprawie przyznania jej świadczenia. Odwołująca wniosła o przyznanie prawa do odsetek za okres od dnia 19 listopada 2013 roku do dnia 26 czerwca 2016 roku (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy podkreślił, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 lutego 2016 roku wpłynęło do organu w dniu 6 czerwca 2016 roku, a decyzją z dnia 14 czerwca 2016 roku, (wobec ostatecznego ustalenia uprawnień odwołującej na etapie sądowych postępowań odwoławczych), organ rentowy przyznał odwołującej prawo do świadczenia rentowego na okres od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 października 2015 roku. Zakład Ubezpieczeń II Oddział w W. zaznaczył, że w dniu 2 czerwca 2016 roku, ubezpieczona skierowała do organu wnioski o zapłatę odsetek za zwłokę w wypłacie świadczenia rentowego. Natomiast decyzją z dnia 24 czerwca 2016 roku, organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do odsetek, ponieważ Sąd – jako organ odwoławczy nie orzekł o odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie organu rentowego brak jest podstaw prawnych do wypłaty odsetek, ponieważ wydanie decyzji w sprawie prawa do świadczenia oraz jego wypłata nastąpiły w terminach ustawowych, przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych. W świetle podniesionej argumentacji organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny: ubezpieczona M. O. była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy. Świadczenie przysługiwało jej do dnia 31 października 2013 roku (k. 252 a.r.). M. O. w dniu 27 września 2013 roku złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wnioski o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (k. 261 a.r.). W dniu 11 października 2013 roku lekarz orzecznik ZUS przeprowadził badanie M. O. i dokonał analizy przedłożonej przez nią dokumentacji leczenia z lat 2011-2013 uznając na jej podstawie, że ubezpieczona jest osobą nadal częściowo niezdolną do pracy do dnia 31 października 2015 roku (k. 265 a.r.)

W związku ze zgłoszeniem zarzutu wadliwości przez Głównego Lekarza Orzecznika ZUS II Oddział w W. ubezpieczona została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS, która po przeprowadzeniu w dniu 19 listopada 2013 roku badania ubezpieczonej oraz przeanalizowaniu dokumentacji leczenia z lat 2007-2013 uznała, że M. O. nie jest osobą niezdolną do pracy (k. 277 a.r.). W oparciu o stanowisko Komisji Lekarskiej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 21 listopada 2013 roku decyzję znak: (...), na mocy której odmówił M. O. prawa do renty z tytułu niezdolności (decyzja k. 281 a.r.).

M. O. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

II Oddział w W. z dnia 21 listopada 2013 roku do Sądu Okręgowego

Warszawa-Praga w Warszawie. W postępowaniu odwoławczym w sprawie VII U 86/14, Sąd Okręgowy dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych sądowych specjalistów neurologa i ortopedy (k. 8 a.s. VII U 86/14). Sąd Okręgowy w oparciu o opinie biegłego z zakresu neurologii (dokonanej na podstawie całokształtu dokumentacji medycznej znanej także Komisji Lekarskiej ZUS w postępowaniu wyjaśniającym) ustalił, że ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy na okres od dnia 1 listopada 2013 r. do dnia 31 października 2015 roku, albowiem od 12 roku życia choruje na padaczkę i obecnie występują u niej napady padaczkowe, które mają charakter napadów toniczno – klonicznych z całkowitą utratą przytomności. W związku z tym odwołująca ma zakaz pracy przy urządzeniach pod napięciem i maszynach w ruchu oraz pracy na wysokości (k. 19 a.s. VII U 86/14).

W toku postępowania w sprawie VII U 86/14 organ rentowy skierował do Sądu Okręgowego wnioski o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii innego biegłego sądowego specjalisty z zakresu neurologii (k. 57 a.s.). Sąd Okręgowy oddalił wniosek organu rentowego o powołanie dowodu z opinii innego biegłego sądowego neurologa (k. 73 a.s.). Wyrokiem z dnia

19 listopada 2014 roku Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 19 listopada 2014 roku w ten sposób, że przyznał M. O. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 października 2015 roku (k. 75 a.s. VII U 86/14).

Organ rentowy wniósł apelację od powyższego zarzucając rozstrzygnięciu Sądu naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez niedopuszczenie w sprawie dowodu z opinii innego biegłego sądowego specjalisty z zakresu neurologii i nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych dotyczących stanu zdrowia odwołującej się istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (apelacja organu rentowego k. 90-92 a.s.). Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji organu rentowego wyrokiem z dnia 25 lutego 2016 roku, oddalił apelację w całości (k. 118 a.s. VII U 86/14).

Sąd Apelacyjny w dniu 1 czerwca 2016 roku, skierował do organu rentowego odpis orzeczenia z dnia 25 lutego 2016 roku. Organ rentowy odebrał wyrok w dniu 6 czerwca 2016 roku (k. 329 a.r.). Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga z dnia 19 listopada 2014 roku przyznał ubezpieczonej M. O. decyzją z dnia 14 czerwca 2016 roku prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 listopada 2013 roku do dnia 31 października 2015 roku (k. 23 a.r. t. II).

Ubezpieczona złożyła w dniu 2 czerwca 2016 roku wniosek o „zwrot zaległej renty wraz z odległymi odsetkami za okres od dnia 1 listopada 2013 roku do 31 października 2015 roku oraz za okres od 25 lutego 2016 roku” (k. 25 a.r. t. II).

W dniu 24 czerwca 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję znak: (...), na mocy której odmówił M. O. prawa do wypłaty odsetek, bowiem zarówno w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 listopada 2014 roku jak również wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lutego 2016 roku nie została stwierdzona odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu prawa do spornego świadczenia (k. 21 a.r. k. 27 t. II).

M. O. zaskarżyła decyzję organu rentowego z dnia 24 czerwca 2016 roku inicjując tym samym niniejsze postępowanie odwoławcze w sprawie VII U 1178/16 (k. 2-3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o zeznania odwołującej, że z uwagi na opóźnienie organu rentowego w przyznaniu i wypłacie świadczenia, przez okres dwóch lat pozostawała bez środków do życia. Domagała się zapłaty odsetek za okres od 1 listopada 2013 roku do 25 lutego 2016 roku (k. 13-14 a.s. nagranie 00:02:00 do 00:11:22).

Do zakończenia postępowania strony sporu podtrzymały zajęte stanowisko procesowe, odwołująca w zakresie uwzględnienia odwołania i zasądzenia odsetek, a organ rentowy w przedmiocie oddalenia odwołania ubezpieczonej (k. 14 a.s. nagranie 00:11:22).

Powyższy stan faktyczny ustalił w oparciu o akta rentowe ubezpieczonej, w tym dokumentację lekarską, a także akta sprawy o sygnaturze VII U 86/14, w tym w szczególności opinie biegłych sądowych lekarzy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie był kwestionowany w zakresie jego autentyczności przez żadną ze stron postępowania. Sąd Okręgowy uwzględnił również dowód osobowy w postaci zeznań odwołującej, które korespondowały z treścią zgromadzonej dokumentacji. W ocenie Sądu, materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do rozstrzygnięcia sporu.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga zważył, co następuje: odwołanie M. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 24 czerwca 2016 roku znak: (...), jako zasadne podlegało uwzględnieniu i skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji. Zgodnie z art. 85 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2016.963 j.t.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych nie ustalił prawa do świadczeń lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłacaniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z tezą wyrażoną w orzecznictwie, „postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem – w aspekcie

formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego oraz prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy. Biegli sądowi nie zastępują lekarza orzecznika ZUS. Zgodnie z posiadaną wiedzą specjalistyczną poddają ocenie merytorycznej trafność wydanego przez niego orzeczenia o zdolności wnioskodawcy do pracy lub jej braku" (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004 roku w sprawie II UK 395/03).

W myśl natomiast mającego w tym zakresie charakter przepisu szczególnego art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwzględnieniem tego, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a). Stosownie do treści art. 118 ust. 4 tej ustawy, przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.

Z przedstawionego stanu prawnego wynika, że jeżeli dla stwierdzenia uprawnień do świadczenia wymaga się wydania decyzji, termin do jej wydania biegnie od daty wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, co dotyczy także ponownego ustalenia prawa

do świadczenia. Przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Wyjaśnienie okoliczności niezbędnej do wydania decyzji oznacza dokonanie czynności mającej na celu ustalenie stanu faktycznego, czyli przeprowadzenie dowodów i ich ocenę. Przesłanką powstania po stronie organu rentowego obowiązku wypłaty odsetek jest opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 Nr 20, poz. 501), a zatem w tym ostatnim przypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego.

Nie ulega wątpliwości, że przewidziane w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej wyłączenie obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek nie jest zależne od wykazania, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia. Zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od ZUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II UK 485/03, OSNP 2005 Nr 10, poz. 147).

Podjętą próbę klasyfikacji błędów organu rentowego można je podzielić na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. W

orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ten organ ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, OSNP 2005 Nr 19, poz. 308, czy wyrok z dnia 14 września 2007 r., III UK 37/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 326). Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek.

Bardziej złożona jest natomiast prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych jako przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych Sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi za to opóźnienie odpowiedzialności, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia, z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

Prawna problematyka postępowania dowodowego i wyjaśniającego związana jest w dużym stopniu z kompetencjami organu rentowego związanymi ze środkami dowodowymi dopuszczonymi w postępowaniu przed organem rentowym. Reguły postępowania dowodowego ustanowione zostały w odmienny sposób w kodeksie postępowania administracyjnego, z którego wynika, że dowodem jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem (art. 75 § 1 k.p.a.). W postępowaniu emerytalno-rentowym obowiązuje zasada odwrotna - dowodem jest tylko to, co prawo uznaje za dowód i dopuszcza jako dowód. Wyjaśnienie okoliczności koniecznych do wydania decyzji następuje zatem również przez sąd. W kontekście prawa do odsetek istotne jest więc stwierdzenie, czy organ rentowy w ramach udzielonych mu kompetencji i nałożonych obowiązków podjął określone działania zmierzające do ustalenia prawa i wyjaśnienia związanych z tym okoliczności.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie opóźnienie w przyznaniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. ponosi odpowiedzialność. Podkreślić bowiem należy, że organ rentowy dysponował dokumentacją medyczną odwołującej się, na podstawie której przyznawał uprzednio odwołującej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Następnie M. O. złożyła do organu rentowego wniosek o przyznanie jej prawa do świadczenia na dalszy okres z uwagi na konieczność kontynuowania leczenia. W związku z decyzją odmawiającą jej prawa do dalszego świadczenia rentowego, ubezpieczona zainicjowała postępowanie odwoławcze przed Sądem Okręgowym w sprawie VII U 86/14. W postępowaniu tym biegły sądowy lekarz specjalista w dziedzinie neurologii – po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną zawartą w aktach sprawy oraz po przeprowadzeniu badania lekarskiego odwołującej stwierdził, że odwołująca posiada znaczną dysfunkcję w zakresie układu neurologicznego. Biegły stwierdził, że odwołująca kwalifikuje się do przyznania jej prawa do świadczenia rentowego na dalszy okres po dniu 31 października 2013 roku do dnia 31 października 2015 roku. Postępowanie sądowe prowadzone w sprawie o sygnaturze akt VII U 68/14 jednoznacznie wykazało zdaniem Sądu, że odwołująca po dniu 31 października 2013 roku była osobą nadal częściowo niezdolną do pracy okresowo do dnia 31 października 2015 roku. Podkreślić również należy, że zarówno lekarze orzecznicy ZUS II Oddział w W., jak również lekarze opiniujący w odwoławczym postępowaniu sądowym (w sprawie o sygnaturze VII U 86/13,), dysponowali tą samą dokumentacją medyczną dotyczącą stanu zdrowia i zakresu schorzeń odwołującej. Wobec powyższego Sąd Okręgowy zważył, że wnikliwa i prawidłowa ocena medyczna stanu zdrowia wnioskodawczyni mogła doprowadzić lekarzy orzeczników do wniosków sformułowanych później w opinii sądowej lekarza neurologa B. A. która uznała, że zakres schorzeń i ograniczenia układu nerwowego ograniczają w częściowym stopniu zdolność do pracy ubezpieczonej od dnia 1 listopada 2013 roku do dnia 31 października 2015 roku. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że organ

rentowy mógł już na etapie postępowania administracyjnego (po przeprowadzeniu badania przez Komisję Lekarską ZUS), zainicjowanego wnioskiem o przedłużenie prawa do świadczenia poczynić prawidłowe ustalenia w zakresie stanu zdolności do pracy odwołującej, a tym samym wydać decyzję o przyznaniu prawa do świadczenia, nie narażając jej na konieczność prowadzenia postępowania sądowego o sygnaturze akt VII U 86/14. Na potwierdzenie zasadności poglądu, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność skutkującą zasądzeniem odsetek świadczy orzeczenie lekarza orzecznika, że ubezpieczona był osobą nadal częściowo niezdolną do pracy do dnia 31 października 2015 roku, jednak na skutek zgłoszenia zarzutu wadliwości tego orzeczenia przez Głównego Lekarza Orzecznika ZUS II Oddział w W. komisja lekarska orzekła o braku niezdolności do pracy odwołującej się.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podkreślił, że Sąd Okręgowy w wyroku w sprawie VII U 86/14 ani Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 25 lutego 2016 roku nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy bezzasadnie przyjął, że świadczenie z tytułu częściowej niezdolności do pracy M. O. mogło być wypłacone dopiero od dnia wydania decyzji wykonującej wyrok Sądu Okręgowego w sprawie VII U 86/14. Zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy, pomimo dysponowania takim samym materiałem dowodowym jak biegli opiniujący w sprawie odwoławczej, dokonał wadliwej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej, a okoliczność ta stanowi opóźnienie w przyznaniu świadczenia, za którą organ rentowy ponosi jednak odpowiedzialność. W ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy posiadał wiedzę o ciągłości schorzeń odwołującej i braku ich remisji.

Sąd Okręgowy miał ponadto na uwadze pogląd wyrażony przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r. (sygn. akt P 11/07), że 30-dniowy termin określony w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (w tym błędne orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Ponadto jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 czerwca 2012 r., (III UK 110/11), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeżeli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy jest obowiązany zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeżeli sąd przyznał do niego prawo na podstawie dokumentów i okoliczności uprzednio znanych zakładowi.

Wskazać również należy, że – wbrew twierdzeniom organu rentowego – brak orzeczenia w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 listopada 2015 roku oraz w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lutego 2016 roku o odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie zamyka ubezpieczonej drogi do późniejszego dochodzenia odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Obecnie jest już utrwalone orzecznictwo sądowe wskazujące, że brak orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń nie przesądza o tym, że ZUS nie ponosi odpowiedzialności. (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r. I UZP 2/11 OSNP 2011/19-20/255). W razie wystąpienia o odsetki po wykonaniu wyroku przyznającego świadczenia konieczne jest zatem ustalenie z jakich przyczyn doszło do opóźnienia w wypłacie świadczenia. Ocena odnośnie tego, która ze stron postępowania odpowiada za opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego w danej sprawie powinna być wyprowadzona z uwzględnieniem całokształtu okoliczności

sprawy. W sytuacji gdy przedmiotem sporu jest prawo do renty i jedyną sporną okolicznością jest ocena stanu zdrowia, zaś ubezpieczona przedstawia pełną dokumentację medyczną, to ewentualny błąd w ocenie medycznej obciąża organ rentowy, a nie ubezpieczonego. Z treści uzasadnienia wynika wyraźnie, że w odniesieniu do spraw związanych z orzekaniem medycznym utrwalone jest orzecznictwo, że to organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub Komisję Lekarską ZUS. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie organ rentowy miał możliwość wydania prawidłowej decyzji o przyznaniu renty, gdyby dokonano prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej M. O..

Sąd Okręgowy zważył, że organ rentowy na mocy art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest zobowiązany do wypłaty odsetek od świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od kwoty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy ustalonej decyzją z dnia 14 czerwca 2016 znak (...), począwszy od upływu 30 dni od daty orzeczenia komisji lekarskiej czyli od dnia 25 grudnia 2013 roku, a nie od dnia 1 listopada 2013 roku. Końcowa data okresu odsetkowego wynika z żądania odwołującej się sformułowanego na rozprawie w dniu 21 listopada 2016 roku czyli do dnia 25 lutego 2016 roku. Sąd Okręgowy nie mógł więc zgodnie z przepisem art. 321 § 1 k.p.c. orzec ponad takie żądanie, aczkolwiek zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy pozostawał w zwłoce do dnia wydania zaskarżonej decyzji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w pkt. 1 sentencji wyroku na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 czerwca 2016 roku, w pozostałym zaś zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

SSO Włodzimierz Czechowicz

Z/(...)